Проект

Н А Р Е Д Б А

№ …….

за придобиване на квалификация по професията

„МОДЕН ДИЗАЙН“

Раздел I
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С тази наредба се определя държавният образователен стандарт (ДОС) за придобиването на квалификация по професия код 021201 „Моден дизайн“ от област на образование „Изкуства“ и професионално направление код 0212 „Моден, интериорен и промишлен дизайн“ съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавният образователен стандарт за придобиването на квалификация по професия код 021201 „Моден дизайн“ съгласно приложението към тази наредба определя изискванията за придобиването на трета степен на професионална квалификация по професията, за придобиване на квалификация по част от професията, както и за достигане на отделни единици резултати от ученето.

Чл. 3. Въз основа на ДОС по чл. 1 и рамковите програми по чл. 10, ал. 3, т. 2, 3, 5 и 6 от Закона за професионалното образование и обучение се разработват типови учебни планове за ученици, учебни планове за лица, навършили 16 години, и учебни програми за обучението.

ПРОЕКТ

Раздел II

СЪДЪРЖАНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЕН СТАНДАРТ

Чл. 4. (1) Държавният образователен стандарт по чл. 1 определя изискванията към кандидатите, описанието на професията, единиците резултати от учене за придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията, критериите и средствата за оценяване на всяка единица резултат от учене, съвкупността от единици резултати от ученето, които формират придобиването на квалификация по част от професия, изискванията към материалната база и изискванията към обучаващите.

(2) Държавният образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията включва общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка с необходимите професионални компетентности, които гарантират на обучаемия възможността за упражняване на професията след завършване на обучението.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Учебните планове и учебните програми по чл. 3, разработени въз основа на тази наредба започват да се прилагат от учебната 2026 – 2027 г. за учениците, които постъпват в VIII клас в училищното професионално образование и обучение, а за лица, навършили 16 години – от 1 януари 2026 г.

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 22, ал. 6, във връзка с ал. 2, т. 6 от Закона за предучилищното и училищното образование.

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ

Министър на образованието и науката

ПРОЕКТ

Приложение към чл. 2

ДЪРЖАВЕН ОБРАЗОВАТЕЛЕН СТАНДАРТ
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА
„МОДЕН ДИЗАЙН“

Професионално направление					
Код: 0212	Моден, интериорен и промишлен дизайн				
Професия					
Код: 021201	Моден дизайн				
Степени на професионална квалификация		**–**	**–**	**III**	**–**
Ниво по Национална квалификационна рамка (НКР)		**–**	**–**	**4**	**–**
Ниво по Европейска квалификационна рамка (ЕКР)		**–**	**–**	**4**	**–**

ПРОЕКТ

1. Изисквания към кандидатите

1.1. Изисквания към кандидатите за входящо минимално образователно и/или входящо квалификационно равнище за придобиване на степен на професионална квалификация съгласно Закона за професионалното образование и обучение

За придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията „Моден дизайн“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение, утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД09-2230 от 09.08.2024 г., изискванията за входящото минимално образователно равнище към кандидатите са:

• за ученици – завършено основно образование;

• за лица, навършили 16 години – придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити или завършено средно образование.

Изискването за входящо квалификационно равнище при продължаващо професионално обучение за придобиване на трета степен на професионална квалификация е придобита квалификация по част от същата професия.

1.2. Здравословното състояние на кандидата се удостоверява с медицински документ, доказващ, че професията, по която желае да се обучава, не му е противопоказна.

2. Описание на професията

Лицата, завършили професията „Моден дизайн“ с трета степен на професионална квалификация, създават оригинални концепции за облекло, обувки и аксесоари чрез прилагане на художествени, конструктивни и технологични подходи. Те разработват и реализират собствени идеи в сферата на модния дизайн с бутиково, сценично, събитийно или ежедневно предназначение, като съчетават индивидуален стил с актуални модни тенденции, пазарни изисквания и културни влияния.

Професионалната дейност в тази област обхваща цялостен процес – от концепцията и изработването на скица, подбора на материали, през изработване на конструктивна и технологична документация, до реализацията на готовия ансамбъл. Лицата упражняват дейности, свързани с художествено проектиране на силует и детайл, изграждане на конструкция, подбиране на текстил и аксесоари, изработка на облеклото и неговото представяне. Те използват изразните средства на визуалните изкуства, принципите на композицията и цветовата хармония, както и съвременни софтуерни продукти за модно проектиране.

Професията изисква познания по история на костюма, силуети, материалознание, цветознание и модни системи. Модните дизайнери следят тенденциите в облеклото и аксесоарите, проучват целевата аудитория, анализират пазара и създават модни колекции, отговарящи на конкретна тематика или бранд идентичност. Те работят в индивидуална или екипна среда, в ателиета, модни студиа, производствени структури и в представителни платформи за модна комуникация.

Работата изисква креативност, естетически усет, концентрация, внимание към детайла, пространствено мислене и способност за синтезиране и концепция. Лицата, завършили професията, също така познават правните норми, свързани с авторско право, трудови взаимоотношения и безопасност при работа с материали, инструменти и машини. Те могат да реализират проекти както в нишови и артистични сектори, така и в индустриалното модно

ПРОЕКТ

производство. Могат да заемат длъжности, свързани с разработка на модни линии, сценични и тематични костюми и други форми на визуална и художествена изява в модния сектор.

3. Единици резултати от ученето (ЕРУ) за придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията

Степен на професионална квалификация	Ниво по НКР/ ЕКР	Номер на ЕРУ и вид професионална подготовка (ПП)												
		ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 6	ЕРУ 7	ЕРУ 8	ЕРУ 9	ЕРУ 10	ЕРУ 11	ЕРУ 12	ЕРУ 13
		Обща ПП		Отраслова ПП				Специфична ПП						
III	4	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

3.1. Списък на единиците резултати от ученето по видове професионална подготовка

ЕРУ по обща професионална подготовка – единна за всички професионални направления от СППОО

ЕРУ 1. Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда

ЕРУ 2. Икономика и предприемачество

ЕРУ по отраслова професионална подготовка – единна за професиите от професионално направление „Моден, интериорен и промишлен дизайн“

ЕРУ 3. Изграждане на обемно-пространствени форми и структури

ЕРУ 4. Избор и приложение на материали и технологии

ЕРУ 5. Прилагане на композиционни принципи в дизайнерския процес

ЕРУ 6. Реализация на дизайнерски проект в съответствие с професионалната и правната рамка

ЕРУ по специфична професионална подготовка по професията

ЕРУ 7. Разработване на идея и концепция за модна колекция

ЕРУ 8. Скициране на облекла и аксесоари

ЕРУ 9. Подбор на тъкани, кройки и декоративни елементи

ЕРУ 10. Създаване на работни табла и технически скици

ЕРУ 11. Подготовка на документация за изработка на модел

ЕРУ 12. Представяне на модна идея чрез фотосесия, скици или табло

ЕРУ 13. Организиране и представяне на модно портфолио

3.2. Описание на единиците резултати от ученето за професията „Моден дизайн“

3.2.1. Обща професионална подготовка по професията

ЕРУ 1	**Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда**
Резултат от учене 1.1	**Спазва хигиенните норми и здравословните и безопасни условия на труд (ЗБУТ) на работното място**
Знания	• Познава основните нормативни актове за здравословни и безопасни условия на труд • Обяснява възможните професионални и здравни рискове на работното място и причините за тяхното възникване • Разяснява основните правила при оказването на първа помощ при трудови злополуки • Изброява основните видове лични предпазни средства и техните функции

ПРОЕКТ

	• Познава видовете защитни приспособления и средства за сигнализация и маркировка за осигуряване на ЗБУТ • Изброява правилата за работа при аварии и аварийни ситуации
Умения	• Прилага мерки за безопасност на работното място • Спазва хигиенните норми на работното място • Прилага инструкции за безопасна работа • Реагира правилно при аварийни ситуации
Компетентности	• Спазва стриктно мерките за безопасност при изпълнение на различните трудови дейности
Резултат от учене 1.2	**Осъществява превантивна дейност за опазване на околната среда**
Знания	• Познава нормативните актове, свързани с опазването на околната среда и ЗБУТ • Познава трудовоправните норми, свързани със ЗБУТ • Разяснява общите изисквания за осигуряване на ЗБУТ съобразно спецификата на провежданата дейност и изискванията на техническото, технологичното и социалното развитие с цел защита на живота, здравето и работоспособността на работещите
Умения	• Търси информация за устойчиви практики, приложими в конкретната професионална дейност • Изпълнява дейности по събиране и съхраняване на опасни продукти, излезли от употреба уреди и консумативи съобразно правилата за рециклиране • Използва технологии и материали, щадящи околната среда • Спазва практики за пестене на вода, енергия и други ресурси на работното място
Компетентности	• Правилно обработва отпадъците на работното място съобразно изискванията за сортиране • Вярно и точно разпознава замърсяващи фактори на работното място и съдейства за ограничаване на въздействието им • Способен е стриктно да следва утвърдените правила и изисквания за опазване на околната среда
Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** • Владее теоретични знания за: – хигиенните норми – здравословните и безопасните условия на труд на работното място – овладяването на аварийни ситуации и оказването на първа помощ – превантивната дейност за опазване на околната среда **Част по практика на професията:** • Избира своевременно най-адекватния тип поведение при зададената рискова ситуация • Вярно и точно определя необходимите действия за оказване на първа помощ
Средства за оценяване	**Част по теория:** писмен изпит **Част по практика:** изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание

ПРОЕКТ

ЕРУ 2	**Икономика и предприемачество**
Резултат от учене 2.1	**Познава основите на пазарната икономика**
Знания	• Познава основни икономически понятия – търсене, предлагане, пазар, конкуренция, цена • Познава ролята на държавата в икономиката – данъци, бюджет, регулации • Обяснява дейността на организацията в контекста на основни икономически принципи и понятия • Разяснява основни понятия във финансите – приходи, разходи, печалба, инвестиции • Разбира значението на социалната и екологичната отговорност при ръководене на бизнес
Умения	• Използва основни икономически понятия като търсене, предлагане, пазар, конкуренция и цена при изпълнение на професионалните си задачи • Отчита значението на основните финансови показатели като приходи, разходи, печалба и инвестиции
Компетентности	• Прилага правилата и изискванията, свързани с ролята на държавата в икономиката, включително данъци, бюджет и регулации, в рамките на работната среда и своите професионални ангажименти
Резултат от учене 2.2	**Познава основите на предприемачеството**
Знания	• Познава същността и ролята на предприемачеството в икономиката • Изрежда основните стъпки при стартиране на бизнес, включително генериране на идея, пазарно проучване, изготвяне на бизнес план • Изброява видовете фирми и организационно-правни форми на стопанска дейност
Умения	• Разграничава видовете фирми и организационно-правните форми на стопанска дейност • Прилага знания за предприемачеството в работната си среда
Компетентности	• Идентифицира успешни практически примери за управление на бизнес начинания • Предлага решения за подобряване на дейността в съответствие с технологичните и организационните изисквания • При необходимост представя идеи и предложения пред клиенти, инвеститори или партньори, като аргументира решенията си
Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** • Владее основните теоретични знания и понятия в областта на икономиката • Владее основните теоретични постановки в областта на предприемачеството **Част по практика на професията:** • Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на описания проблем в зададения казус • Участва в разработването на бизнес план на фирмата според

ПРОЕКТ

	изискванията на предварително дефинираното задание
Средства за оценяване	**Част по теория:** писмен изпит **Част по практика:** изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание

3.2.2. Отраслова професионална подготовка по професията

ЕРУ 3	**Изграждане на обемно-пространствени форми и структури**
Резултат от учене 3.1	**Проектира обемно-пространствени форми, съобразени с функция и контекст**
Знания	• Изрежда основни геометрични и органични обемни форми • Разграничава конструктивни принципи при изграждане на форма • Разбира влиянието на функцията върху формата в дизайна
Умения	• Създава проектни идеи с обемна форма, съобразени с целта и средата • Анализира функционални и визуални качества на проектираната форма • Интерпретира обем в скица или чертеж
Компетентности	• Проектира обемни структури, отговарящи на функционални, естетически и контекстуални изисквания
Резултат от учене 3.2	**Моделира елементи и композиции с помощта на ръчни и дигитални средства**
Знания	• Изброява основни техники за ръчно моделиране и цифрово триизмерно представяне • Познава материали и средства, подходящи за обемна визуализация (хартия, картон, глина, софтуер и други подходящи съвременни материали) • Разбира конструктивната логика при създаване на модел
Умения	• Моделира обект чрез ръчни техники (рязане, лепене, изграждане) • Използва дигитални инструменти за триизмерно представяне • Създава елементи и цялостни обемни композиции
Компетентности	• Моделира проектни решения, използвайки подходящи материали и инструменти в зависимост от задачата
Резултат от учене 3.3	**Създава макети или образци на продукти от различни области на дизайна**
Знания	• Обяснява целта и структурата на макета като етап от проектния процес • Разграничава типове макети – обемни, конструктивни, функционални • Изброява спецификите на представяне на различни дизайнерски проекти
Умения	• Изгражда макети, използвайки различни мащаби и материали • Представя идеи чрез прототип или модел • Оформя макета съгласно инструкции
Компетентности	• Използва прецизен и естетически издържан макет или образец

ПРОЕКТ

	като средство за визуализиране и комуникация на дизайнерски идеи
Резултат от учене 3.4	**Представя формата с подходящи визуални и конструктивни средства**
Знания	• Описва техники за представяне на форма – скица, чертеж, макет, дигитална визуализация • Разграничава основни проекционни способи (изометрия, перспектива, разгъвка) • Разбира значението на мащаба и пропорцията при визуализацията
Умения	• Визуализира формата чрез подходящ способ спрямо задачата • Представя конструкцията и материалите на обекта ясно и четливо • Комбинира различни техники за пълноценно представяне на проекта
Компетентности	• Представя обемно-пространствени решения чрез разбираеми и професионално издържани визуални средства
Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** • Демонстрира знания относно формообразуване, конструктивни принципи и начини за представяне на форма. Владее основни понятия, свързани с обем, мащаб, композиция и материал **Част по практика на професията:** • Проектира и моделира обемни форми, създава макети и визуализира решения с адекватни средства. Представя дизайнерски идеи, съобразени с функцията и контекста на проекта
Средства за оценяване	**Част по теория:** писмен изпит **Част по практика:** изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание
ЕРУ 4	**Избор и приложение на материали и технологии**
Резултат от учене 4.1	**Разграничава основните видове материали според техните свойства и предназначение**
Знания	• Изброява основните видове материали, използвани в различни дизайнерски области (текстил, дърво, пластмаса, глина, стъкло и др.) • Разграничава свойства като еластичност, твърдост, прозрачност, текстура, устойчивост • Дефинира подходящи материали за конкретна функция и среда
Умения	• Класифицира материали по външни признаци и свойства • Описва въздействието на даден материал върху визията и функционалността на обекта • Сравнява материали спрямо критерии като трайност, обработваемост и естетика
Компетентности	• Избира материали, съобразени с функциите и естетическите изисквания на дизайнерския проект
Резултат от учене 4.2	**Подбира материали, съобразени с функционалните и естетическите изисквания на проекта**

ПРОЕКТ

Знания	• Обяснява принципите за съчетаване на материали в проектна среда • Обяснява как изборът на материал влияе върху възприемането на формата и пространството • Разграничава традиционни и съвременни материали
Умения	• Анализира проектна задача и избира подходящи материали • Аргументира избора си спрямо функционални, визуални и технологични критерии • Комбинира материали в съответствие с концепцията и дизайна
Компетентности	• Подбира целенасочено материали, отговарящи на проектната идея и среда на приложение
Резултат от учене 4.3	**Използва подходящи инструменти, техники и технологии за обработка на материалите**
Знания	• Описва основни ръчни и машинни техники за обработка на различни материали • Описва характеристиките на инструментите и оборудването за специфични дизайнерски дейности • Разграничава технологични етапи при изработка на обект
Умения	• Работи безопасно с основни инструменти и материали • Извършва обработка (рязане, сглобяване, шиене, моделиране и др.) • Прилага подходяща техника в зависимост от материала и целта
Компетентности	• Използва технологии и инструменти адекватно при създаване на дизайнерски продукт
Резултат от учене 4.4	**Спазва изискванията за устойчивост, безопасност и естетика при работа с материали**
Знания	• Описва принципи на устойчив дизайн и екологично съобразен избор на материали • Разграничава добри практики за безопасна работа • Изрежда критериите за естетическа оценка на повърхности, съединения и обработка
Умения	• Работи по начин, който щади материалите и околната среда • Спазва правила за безопасност при използване на инструменти и вещества • Извършва довършителни дейности с внимание към детайла
Компетентности	• Работи с материали отговорно, безопасно и естетически прецизно
Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** • Демонстрира знания относно видове материали, свойства и подходящи технологии за тяхната обработка. Владее понятия за устойчивост, безопасност и естетическо качество **Част по практика на професията:** • Подбира и използва материали, инструменти и техники според проектна задача. Спазва изисквания за безопасност и прецизност при изпълнение
Средства за оценяване	**Част по теория:** писмен изпит **Част по практика:** изпълнение на практическа задача по

ПРОЕКТ

	индивидуално практическо задание
ЕРУ 5	**Прилагане на композиционни принципи в дизайнерския процес**
Резултат от учене 5.1	**Конструира визуална композиция, съобразена с предназначението и средата**
Знания	• Дефинира основните елементи и принципи на композицията (баланс, ритъм, мащаб, център на интерес) • Разграничава композиционни подходи според предназначение – функционален, естетически, информационен • Обяснява влиянието на средата върху възприемането на композицията
Умения	• Изгражда композиции, съобразени с функционалните и естетическите изисквания на проекта • Адаптира композицията към специфичен контекст • Аранжира пространство в дву- и триизмерен план
Компетентности	• Прилага композиционни решения, съобразени с целта, средата и типа дизайнерски продукт
Резултат от учене 5.2	**Използва пропорции, ритъм, мащаб и балансирани форми при изграждане на обекти**
Знания	• Дефинира съотношения, пропорционални системи (златно сечение, модулни решетки) • Разграничава симетрия и асиметрия, динамичен и статичен баланс • Разбира ролята на ритъма, повторението и контраста в композицията
Умения	• Използва пропорции при изграждане на форми и обеми • Планира ритъм и повторяемост в декоративни или функционални елементи • Поддържа визуален баланс в оформлението
Компетентности	• Използва съзнателно пропорции, ритъм и мащаб като изразни средства в дизайна
Резултат от учене 5.3	**Визуализира идеи чрез скици, чертежи, табла или дигитални изображения**
Знания	• Изброява различни методи за визуално представяне на проектна идея • Обяснява целта на идейната, техническата и представителната скица • Разграничава традиционни и дигитални средства за визуализация
Умения	• Скицира и чертае проектни идеи по разбираем начин • Използва цветове, контури и визуални акценти за подсилване на идеята • Представя проекта си в подходящ мащаб и формат
Компетентности	• Представя проектна идея чрез визуални средства, съобразени със съдържание и аудитория
Резултат от учене 5.4	**Оценява естетическата и функционалната издържаност на**

ПРОЕКТ

	проектното решение
Знания	• Дефинира критерии за оценка на дизайнерски продукт (функция, композиция, материали, въздействие) • Разграничава успешна и неефективна композиция • Разбира ролята на обратната връзка в процеса на самооценка
Умения	• Анализира визуални и функционални качества на собствен проект • Сравнява проектни варианти спрямо зададени критерии • Обосновава избор на композиционни и визуални решения
Компетентности	• Оценява целостта на дизайнерското решение и прави аргументирани корекции при необходимост
Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** • Демонстрира знания относно принципите на композиция, пропорции, ритъм и визуална логика. Владее понятия, свързани с композиционно изграждане на форма и пространство **Част по практика на професията:** • Прилага композиционни принципи в реализацията на проектни идеи. Представя и обосновава визуалното решение чрез скици, чертежи и/или дигитални визуализации
Средства за оценяване	**Част по теория:** писмен изпит **Част по практика:** изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание
ЕРУ 6	**Реализация на дизайнерски проект в съответствие с професионалната и правна рамка**
Резултат от учене 6.1	**Организира етапите на дизайнерския процес в съответствие с възложената задача**
Знания	• Дефинира основните фази на дизайнерския процес – проучване, идея, разработка, реализация, представяне • Разграничава целите и изискванията на проектната задача • Описва методи за планиране и разпределение на дейности
Умения	• Организира последователни етапи на работа според спецификата на проекта • Съставя график и разпределя задачи при индивидуална или екипна работа • Проследява напредъка и коригира при необходимост
Компетентности	• Управлява ефективно работния процес при реализиране на дизайнерски проект
Резултат от учене 6.2	**Поддържа работната среда и използва оборудване при спазване на стандартите за безопасност**
Знания	• Дефинира правилата за безопасна работа в художествена и производствена среда • Разграничава рисковете, свързани с използването на оборудване и материали • Обяснява принципи за организиране на ефективна и подредена работна среда
Умения	• Поддържа работното си място чисто, безопасно и подредено • Работи със специализирани инструменти и съоръжения по

ПРОЕКТ

	правилен начин • Следи за изправността на използваното оборудване
Компетентности	• Осигурява безопасна и функционална работна среда в процеса на дизайнерската работа
Резултат от учене 6.3	**Спазва етични норми и правила за оригиналност при създаване на дизайн**
Знания	• Дефинира принципите на професионалната етика и добрите практики в дизайна • Разграничава оригинално съдържание от копирано или заимствано • Разбира последиците от нарушаване на авторското право
Умения	• Създава авторски визуални решения, съобразени с етични стандарти • Проверява и документира използвани източници и вдъхновения • Участва в обсъждане и защита на авторски позиции
Компетентности	• Действа почтено и отговорно при създаване на дизайн, като спазва етични и творчески стандарти
Резултат от учене 6.4	**Прилага авторски и сродни права при реализация и представяне на проекта**
Знания	• Описва основните положения на Закона за авторското право и сродните му права • Разграничава свободно съдържание, лицензирано и защитено произведение • Разбира начините за защита и легално използване на визуално съдържание
Умения	• Прилага авторски права при създаване, представяне и публикуване на проект • Проверява лицензите на използвани елементи, шрифтове, изображения и материали • Обозначава авторство и съгласува използвани ресурси
Компетентности	• Спазва правната рамка при работа с визуално съдържание и защитава собствените и чуждите права
Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** • Демонстрира знания относно етапите на дизайнерския процес, безопасност и авторско право. Владее понятия, свързани с професионална етика и правна отговорност в дизайна **Част по практика на професията:** • Организира проектната работа, поддържа безопасна среда и работи с уважение към авторските права. Представя проект, съобразен с професионалната и етичната рамка
Средства за оценяване	**Част по теория:** писмен изпит **Част по практика:** изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание

3.2.3. Специфична професионална подготовка по професията

ЕРУ 7	**Разработване на идея и концепция за модна колекция**

ПРОЕКТ

Резултат от учене 7.1	**Анализира модни течения, стилове и тенденции**
Знания	• Описва основни модни стилове и тяхната еволюция • Разпознава елементи и влияния на съвременната и историческата мода • Разбира значението на културния контекст и международните модни тенденции при формулиране на идеи и тематики за модни колекции • Изяснява влиянието на социални и културни фактори върху модата
Умения	• Анализира модни изображения, колекции и презентации • Използва чужд език при проучване на модни влияния, стилове и културни особености • Сравнява стилове и търси вдъхновения за нови идеи • Систематизира информация от тенденционни източници
Компетентности	• Използва модните влияния в процеса на генериране на идеи за дизайн
Резултат от учене 7.2	**Разработва концепция за моден силует**
Знания	• Обяснява основни принципи на формообразуването в модата • Описва видове силуети, обеми и пропорции • Описва подходи за изграждане на индивидуален моден почерк
Умения	• Скицира фигурални композиции с различни силуети • Изгражда вариантни решения на базата на зададена тема • Използва художествени и дигитални средства за визуализация
Компетентности	• Демонстрира оригиналност и стил при създаване на идеи за моден продукт
Резултат от учене 7.3	**Създава идея за моден продукт, съобразен с целева група и функция**
Знания	• Описва изисквания към облеклото според предназначение, сезон и целева група • Описва принципите на ергономия и функционалност • Разграничава фактори, влияещи на потребителския избор
Умения	• Изгражда моден образ в зависимост от тематика и целева група • Аргументира избора си на стил, цветове и силует • Подбира визуални и вербални средства за представяне на идеята
Компетентности	• Създава идейна концепция, която съчетава естетика, иновация и практичност
Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** • Демонстрира знания относно модни стилове, силуети и целеви групи • Разбира влиянието на модните тенденции и културния контекст върху проектирането **Част по практика на професията:** • Разработва идейна концепция за моден продукт с визуално представяне • Аргументира дизайна спрямо функционалност, стил и пазарна насоченост

ПРОЕКТ

Средства за оценяване	**Част по теория:** писмен изпит **Част по практика:** изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание
ЕРУ 8	**Скициране на облекла и аксесоари**
Резултат от учене 8.1	**Изгражда фигуративна основа (фигура на модела) за моден дизайн**
Знания	• Описва пропорциите и конструкцията на модната фигура • Разграничава стилизацията от реалистичното изобразяване • Обяснява ролята на позата и излъчването при скициране на моден модел
Умения	• Конструира и скицира модна фигура в пропорция и позиция, подходяща за представяне на облекло • Прилага стилизирани форми при изобразяване на човешката фигура • Създава различни пози и изражения за засилване на визуалната комуникация на проекта
Компетентности	• Използва модната фигура като основа за творческа визуализация на дизайн
Резултат от учене 8.2	**Визуализира облекла в стилизиран вид**
Знания	• Описва различни видове облекла и тяхната конструкция • Разграничава силуети, линии и декоративни елементи • Описва техники за стилизиране на детайли и текстури
Умения	• Скицира облекло върху модната фигура • Представя различни модели и детайли на облекло в перспектива • Използва изразни средства за акцентиране на детайли (джобове, яки, ръкави и др.)
Компетентности	• Визуализира дизайна на облекло по начин, който предава неговата концепция, конструкция и естетика
Резултат от учене 8.3	**Скицира модни аксесоари, допълващи визията**
Знания	• Описва видовете модни аксесоари и тяхната функционалност • Разграничава стилове и материали в аксесоарния дизайн • Описва основните съотношения, мащаби и позициониране
Умения	• Скицира аксесоари като част от общата визия на дизайна • Представя мащаб и детайлност, съответстващи на цялостния стил • Съчетава облекло и аксесоари в завършена модна скица • Добавя кратки чуждоезикови пояснения към скици и визуални материали при представяне на модни идеи
Компетентности	• Използва аксесоарите като средство за изграждане на пълноценна модна визия • Адаптира визуалната комуникация на облеклата за международна аудитория чрез използване на подходящи езикови и визуални средства
Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** • Разпознава стилове, конструктивни елементи и типове модни

ПРОЕКТ

	аксесоари • Обяснява принципи на стилизация, композиция и анатомична пропорция **Част по практика на професията:** • Изгражда цялостна модна скица (фигура + облекло + аксесоари) • Демонстрира прецизност, композиционен баланс и творчески подход
Средства за оценяване	**Част по теория:** писмен изпит **Част по практика:** изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание
ЕРУ 9	**Подбор на тъкани, кройки и декоративни елементи**
Резултат от учене 9.1	**Анализира характеристиките и приложимостта на тъканите**
Знания	• Разграничава основните видове текстилни влакна (естествени, синтетични, смесени) • Описва физични и визуални свойства на тъканите (плътност, еластичност, блясък и др.) • Разпознава чуждоезикова информация от мострени каталози и етикети на текстил • Обяснява влиянието на тъканта върху поведението на силуета и движението на облеклото • Описва възможностите на устойчиви тъкани
Умения	• Подбира тъкани според предназначение, сезон и моден стил • Анализира мостри на тъкани и сравнява техните качества • Използва чужд език за справка с технически спецификации и инструкции за обработка • Интерпретира информация от етикети, мострени каталози и технически описания
Компетентности	• Прави информиран избор на текстил в съответствие с дизайнерската концепция и функционалност, като използва включително чуждоезикови източници
Резултат от учене 9.2	**Избира кройки и конструктивни елементи според модната идея**
Знания	• Описва основните типове кройки (прилепнали, разкроени, прави, обемни) • Разграничава структурни елементи на облеклото – яка, ръкав, колан, волан и др. • Разбира връзката между силует, кройка и вид тъкан
Умения	• Подбира конструктивни решения според фигурата, функцията и стилистиката • Съчетава различни елементи в хармонична и балансирана форма • Представя графично идеите си чрез технически скици или таблици
Компетентности	• Прилага функционални и естетически съображения при избора на кройка и структура на облекло
Резултат от учене 9.3	**Подбира декоративни елементи, допълващи визията**

ПРОЕКТ

Знания	• Описва основни видове декоративни елементи: бродерии, апликации, мъниста, катарами и др. • Обяснява принципи за стилистично и функционално балансиране на декора • Разграничава техники за декоративна обработка на текстил
Умения	• Съчетава декорации с формата, материала и цветовата концепция • Изработва примерни композиции с декоративни елементи • Преценява въздействието на декора върху цялостния дизайн
Компетентности	• Осигурява визуална цялост, оригиналност и стил в дизайнерските решения чрез подходящ декор
Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** • Изброява видовете тъкани и декоративни елементи, описва тяхното приложение • Обяснява принципите на подбиране на кройки и тяхното взаимодействие с материята **Част по практика на професията:** • Създава подборка от материали, кройки и декорации за конкретен моден проект • Аргументира избора си с оглед на концепцията, функцията и модната тенденция
Средства за оценяване	**Част по теория:** писмен изпит **Част по практика:** изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание
ЕРУ 10	**Създаване на работни табла и технически скици**
Резултат от учене 10.1	**Създава работно табло по зададена тема**
Знания	• Обяснява ролята на работното табло в дизайнерския процес • Описва основните принципи за визуална композиция и цветови синтез • Разпознава визуални стилове и асоциативни изображения, характерни за различни модни направления
Умения	• Подбира изображения, мостри, текст и цветове за представяне на концепция • Създава тематично и стилово консистентно работно табло в аналогов и/или дигитален формат • Презентира работно табло пред целева аудитория
Компетентности	• Обосновава избора на визуални елементи спрямо концепцията на моден продукт или колекция
Резултат от учене 10.2	**Изготвя технически скици на модни продукти**
Знания	• Обяснява условните знаци и обозначения в техническата документация на облекло и аксесоари • Разграничава основни етапи в конструкцията на моден продукт • Изброява елементи на конструкцията – шевове, закопчавания, детайли и декорации
Умения	• Изготвя пропорционални скици с изглед отпред, отзад и отстрани • Нанася технически описания към елементите на скицата

ПРОЕКТ

	• Използва специализирани инструменти или софтуер за техническо скициране
Компетентности	• Изготвя коректна техническа скица, годна за предаване към конструктор/производствен екип
Резултат от учене 10.3	**Представя последователност за създаване на моден продукт чрез скици**
Знания	• Разбира връзката между идеен проект, техническа разработка и производствена реализация • Изброява етапи на работа – от концепция до завършен модел • Описва графични способи за визуално обяснение на процес • Познава терминологията на чужд език, свързана с визуално представяне на модни концепции
Умения	• Изготвя поредица от скици за визуализиране на производствения процес • Обозначава ключови трансформации и конструктивни детайли • Създава работни табла и технически скици, съдържащи кратки описания на чужд език • Подбира подходящ стил на чертеж спрямо целта на документа
Компетентности	• Визуализира процеса по създаване на изделие чрез ясна и последователна графична комуникация • Използва чужд език за създаване на мултиезиково портфолио и презентационни материали
Резултат от учене 10.4	**Интерпретира модна концепция чрез колаж, рисунка и скица**
Знания	• Разграничава изразните средства на скица, илюстрация и композиционен колаж • Изброява техники за художествено представяне на идея • Обяснява значението на визията за предаване на стил и идентичност
Умения	• Създава авторски визуални интерпретации на тема или бриф • Съчетава свободен и технически рисунък в една визуална композиция • Използва смесени техники за изграждане на идея
Компетентности	• Изразява стилова идентичност и творческа идея чрез различни визуални техники
Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** • Демонстрира знания за функциите и елементите на работното табло и техническите скици **Част по практика на професията:** • Създава работно табло и техническа скица по зададена дизайнерска задача • Представя визуално последователност на разработка и интерпретира стилово идея
Средства за оценяване	**Част по теория:** писмен изпит **Част по практика:** изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание
ЕРУ 11	**Подготовка на документация за изработка на модел**
Резултат от учене 11.1	**Съставя описание и спецификация на модела**

ПРОЕКТ

Знания	• Описва елементите и структурата на техническо описание на моден продукт • Разграничава видовете тъкани, финиши, аксесоари и допълнителни материали • Разграничава структури на техническа документация на чужд език (описания, спецификации, таблици) • Изброява видовете машинна и ръчна обработка, използвани в модното производство до първа проба и корекция
Умения	• Формулира ясно описание на дизайн, детайли и функционалност на изделието • Изброява и описва необходими материали и технологични операции • Адаптира чуждоезикови спецификации за употреба в производствената документация • Подготвя спецификация за изпълнение (тъкан, закопчаване, шев и др.)
Компетентности	• Съставя пълна продуктова документация, предназначена за производствен екип • Работи с техническа документация на чужд език при изготвяне на производствени материали
Резултат от учене 11.2	**Описва последователност на технологичната обработка**
Знания	• Разграничава основни и спомагателни операции при изработка на облекло • Описва изисквания за подготовка, съединяване и довършване на детайли • Изброява видовете машини и съоръжения, използвани за всяка операция
Умения	• Изгражда логическа последователност на технологичните стъпки • Формулира инструкции за монтаж, съединяване и обработка • Вписва технологичните операции в стандартна таблица или протокол
Компетентности	• Осигурява прецизна и последователна комуникация с производствения процес
Резултат от учене 11.3	**Съставя таблица за материална консумация и разход**
Знания	• Описва видовете разходни норми и методи за изчисление • Разграничава основни и допълнителни материали • Обяснява принципите за оптимизация на разкроя и употребата на ресурси
Умения	• Изчислява нужните количества тъкан, конци, аксесоари и др. • Попълва таблица за материална консумация по образец • Използва базови формули и софтуер за пресмятане на разхода
Компетентности	• Създава пълна, достоверна и приложима разходна документация за модел
Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** • Демонстрира познания относно структурата, целта и елементите на продуктовата документация

ПРОЕКТ

	• Демонстрира познания относно принципите за съставяне на спецификации и технологични описания **Част по практика на професията:** • Изготвя самостоятелно техническо табло, описание и таблици за разход на материали • Представя документация, която може да се използва в реален производствен процес
Средства за оценяване	**Част по теория:** писмен изпит **Част по практика:** изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание
ЕРУ 12	**Представяне на модна идея чрез фотосесия, скици или табло**
Резултат от учене 12.1	**Създава визуална концепция за представяне на модна идея**
Знания	• Разграничава елементи на визуалната идентичност (стил, цветова палитра, форма) • Описва основни принципи на модната комуникация и сторителинг • Познава стиловите особености на презентации и визуални материали на чужд език • Изрежда видовете визуални материали (скици, работни табла, технически табла и др.), включително в дигитален формат
Умения	• Формулира визуална концепция, отразяваща стилистичната и тематичната идея • Комбинира цветове, текстури и форми за постигане на естетическа цялост • Представя концепцията чрез подходящи канали – дигитални и физически • Създава презентационни текстове и описания на модни проекти на чужд език
Компетентности	• Създава авторски визуални материали, които предават цялостно дизайнерско послание • Представя модната идея в международен контекст чрез устна и писмена комуникация
Резултат от учене 12.2	**Организира фотосесия за представяне на модел**
Знания	• Описва основни принципи на композиция, осветление и кадриране • Разграничава роли в процеса на заснемане – фотограф, модел, стилист и др. • Обяснява авторските права и етичните норми при работа с изображения
Умения	• Подготвя сценарий и логистика за фотосесия • Работи съвместно с модел, фотограф и останалите участници в екипа • Осигурява стайлинг, аксесоари и сетинг, съответстващи на модната идея
Компетентности	• Координира целия процес на фотосесия, спазвайки предварителна концепция и график
Резултат от учене 12.3	**Подбира и обработва снимков материал**

ПРОЕКТ

Знания	• Описва основни софтуери и техники за обработка на изображения • Разграничава видове снимки – продуктова, концептуална, рекламна • Разбира принципите на графично оформление и баланс
Умения	• Селектира подходящи кадри, отговарящи на зададената модна идея • Прилага базови техники за редакция на светлина, контраст, композиция • Оформя изображения за използване в портфолио, уеб или печатен формат
Компетентности	• Изготвя професионално представяне на модния продукт чрез визуални средства
Резултат от учене 12.4	**Изработва табло/досие/презентация за модна идея**
Знания	• Описва структурата и функцията на модно табло и дизайнерско досие • Разграничава стилове на визуално оформление според контекста (портфолио, изложение, представяне пред клиент) • Изброява изискванията за дигитална и печатна визуализация
Умения	• Съставя визуално досие с подредена и логична структура • Използва графични инструменти за оформление на страници, изображения и текст • Представя ясно концепцията, вдъхновенията и резултатите от проекта
Компетентности	• Създава завършен визуален продукт, представящ идеята и естетиката на модела
Критерии за оценяване на ЕРУ	• **Част по теория на професията:** • Демонстрира разбиране за принципите на визуално представяне на моден проект • Демонстрира познания относно терминологията, видовете визуални материали и ролите в процеса на фотосесия • **Част по практика на професията:** • Организира и реализира модна фотосесия • Представя завършено табло или дигитална презентация по зададена модна тема
Средства за оценяване	**Част по теория:** писмен изпит **Част по практика:** изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание
ЕРУ 13	**Организиране и представяне на модно портфолио**
Резултат от учене 13.1	**Разпознава функциите и структурите на модното портфолио**
Знания	• Обяснява целите и видовете портфолио (ученическо, професионално, концептуално и др.) • Разграничава съдържателните и визуалните компоненти на едно портфолио • Описва изискванията за форматиране и подреждане според целевата аудитория • Описва изискванията за създаване на портфолио,

ПРОЕКТ

	предназначено за международни платформи
Умения	• Анализира примери за портфолиа и разграничава ефективни подходи • Формулира цели и послание на лично портфолио според конкретна професионална цел • Структурира логически последователност на проекти и материали • Използва чужд език при създаване на биография, проектни описания и представяне на концепции
Компетентности	• Подбира и структурира съдържание, което най-добре отразява личната идентичност и развитие в модата
Резултат от учене 13.2	**Избира подходящи проекти и визуални материали за включване в портфолио**
Знания	• Описва принципите на подбор на съдържание: релевантност, разнообразие, качество • Идентифицира силните страни на представените проекти • Обяснява връзката между идея, процес и резултат в модния проект
Умения	• Избира визуални и текстови елементи (снимки, скици, табла, технически скици и др.) • Комбинира материали с различен произход в единен графичен стил • Прилага критерии за качество при селекция на финален материал
Компетентности	• Демонстрира професионална зрялост и способност за критична самооценка при подбор на съдържание
Резултат от учене 13.3	**Организира и оформя модно портфолио (дигитално или хартиено)**
Знания	• Описва принципи на графичен дизайн: типография, бяло пространство, контраст • Разграничава платформи за дигитално портфолио и техните функционалности • Обяснява разликите между статично и интерактивно представяне
Умения	• Оформя съдържанието според професионални изисквания и формати • Използва софтуер за страниране, дизайн и дигитална визуализация • Подготвя файл или хартиено копие за различни цели – кандидатстване, изложба, клиентска презентация
Компетентности	• Създава функционално, естетически издържано и комуникативно портфолио • Изготвя двуезично или чуждоезиково портфолио, предназначено за международни клиенти, конкурси или работодатели
Резултат от учене 13.4	**Представя собственото си портфолио в професионален контекст**

ПРОЕКТ

Знания	• Описва техниките на презентация и самопредставяне в модната индустрия • Разбира очакванията при представяне на портфолио пред различни аудитории (жури, работодатели, клиенти)
Умения	• Презентира устно и визуално портфолиото си, аргументирайки избора на проекти • Отговаря на въпроси и демонстрира увереност и яснота при представянето • Адаптира презентацията според контекста и аудиторията
Компетентности	• Представя себе си като професионалист с ясно творческо и естетическо виждане
Критерии за оценяване на ЕРУ	**Част по теория на професията:** • Разграничава видове и цели на модно портфолио • Обяснява принципите на подредба, визуална идентичност и аргументация **Част по практика на професията:** • Създава лично модно портфолио с подбрани и оформени проекти • Презентира собственото си портфолио професионално пред аудитория
Средства за оценяване	**Част по теория:** писмен изпит **Част по практика:** изпълнение на практическа задача по индивидуално практическо задание

4. Съвкупност от единици резултати от учене, които формират придобиването на квалификация по част от професията „Моден дизайн“

Степен на професионална квалификация	Ниво по ЕКР/НКР	ЕРУ № … от списъка по т. 3.1.
III	**4**	ЕРУ 3; ЕРУ 4; ЕРУ 5; ЕРУ 7 ЕРУ 3; ЕРУ 4; ЕРУ 5; ЕРУ 8 ЕРУ 3; ЕРУ 4; ЕРУ 5; ЕРУ 9 ЕРУ 3; ЕРУ 4; ЕРУ 5; ЕРУ 10 ЕРУ 3; ЕРУ 4; ЕРУ 5; ЕРУ 11 ЕРУ 3; ЕРУ 4; ЕРУ 5; ЕРУ 12 ЕРУ 3; ЕРУ 4; ЕРУ 5; ЕРУ 13

5. Изисквания към материалната база

5.1. Изисквания към кабинетите за обучение по теория на професията – характеристики, обзавеждане, оборудване, софтуер

Обучението по теория на професията „Моден дизайн“ се провежда в специализирана учебна зала или кабинет, оборудван с индивидуални работни места за всеки обучаван, включващи маса и стол, съобразени с ергономичните изисквания, както и таблет и специализиран софтуер. Осигурено е работно място за обучаващия, както и подходяща учебна дъска – бяла или черна, в зависимост от възможностите на залата. Кабинетът разполага с мултимедиен проектор, екран, аудио-визуална техника и компютър с достъп до интернет и инсталирани програмни продукти, фотокамера и осветление, екран, използвани в обучението по

ПРОЕКТ

моден дизайн – графичен софтуер, презентационни приложения и др. За подпомагане на учебния процес се използват информационни табла, учебни видеофилми, каталози и специализирана литература.

5.2. Изисквания към учебната база за обучение по практика на професията – характеристики, обзавеждане, оборудване, софтуер

Практическото обучение по професията „Моден дизайн“ се осъществява в специализирана учебна зала или ателие, оборудвано с необходимите инструменти, материали и визуални средства. Всеки обучаван разполага със самостоятелна работна маса за скициране и проектиране, съпроводена с ергономичен стол, като в помещението се осигурява достатъчно естествено и изкуствено осветление за работа с детайли.

Залата включва помощно оборудване, като шкафове и етажерки за съхранение, табла и постери с примери за модни силуети, тъкани и етапи на разработване на модни идеи, албуми с модни тенденции и цветови таблици. Налични са и специализирани технически средства, като печатни рамки, сита за ситопечат, ракли за отпечатване, както и разнообразни нагледни материали – образци на тъкани и текстури, декоративни елементи, шаблони за скициране и конструиране, ножици, игли, куки, линии и кройки.

Учебната база е допълнена с професионално оборудване за реализация на пълния цикъл по изработка на прототип на модно облекло. Включени са прави шевни машини, оверлози, гладачна маса с парогенератор, както и плот за кроене с инструменти – ножове, тежести, линийки, метри и помощни кройки. На разположение са манекени и бюстиета за проверка на обем, пропорции и линия при проектиране и сглобяване на изделието. Наличен е софтуер за създаване на кройки и принтер за разпечатване.

Практическите дейности обхващат не само етапа на създаване на дигитално скициране и концептуално планиране, но и реално кроене, шиене, съединяване, декориране и завършване на модни изделия, в условия, максимално близки до производствената среда. Обучаемите преминават през всички основни фази – от идея до прототип – с цел придобиване на реални практически умения, съответстващи на съвременните професионални стандарти.

Нормативните изисквания към учебната зала са в съответствие с дейностите, които ще се извършват в нея, с видовете технологични процеси, с ергономичните и естетичните изисквания.

6. Изисквания към обучаващите

Право да преподават по теория и практика на професията имат лица с висше образование и образователно-квалификационна степен „магистър“ или „бакалавър“ по специалности от професионални направления „Теория на изкуствата“ и „Изобразително изкуство“ от областта на висше образование „Изкуства“ от Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления (ДВ, бр. 64 от 2002 г.), съответстващи на професия.

Учителска длъжност по учебен предмет или модул от професионалната подготовка може да се заема и от лица със завършено висше образование по съответната специалност и без професионална квалификация „учител“.

По учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, могат да преподават лица без висше образование и без

ПРОЕКТ

професионална квалификация „учител“, ако са придобили професионална квалификация по професията при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение.

Препоръчително е на всеки три години обучаващите да преминават курс за актуализиране на професионалните си знания, умения и компетентности.

ПРОЕКТ